

PM 2011:17 RII (Dnr 001-2746/2010)

Upphandling för framtidens fordon – Undantag från koncession för laddinfrastruktur

Remiss från Näringsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Upphandling för framtidens fordon - Undantag från koncession för laddinfrastruktur” hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har fått Energimarknadsinspektionens rapport ”Upphandling för framtidens fordon - Undantag från koncession för laddinfrastruktur” på remiss från Näringsdepartementet. Remisstiden sträcker sig till och med den 1 mars 2011.

Energimarknadsinspektionen har fått i uppdrag av regeringen att utreda möjligheten att införa ett generellt undantag från koncessionskravet enligt ellagen för ledningar som överför el till laddstationer för elfordon. Energimarknadsinspektionen bedömer att ett undantag från koncessionsplikten skulle gynna utbyggnaden av nationell infrastruktur för laddning av batteridrivna fordon och på så vis även främja marknaden för eldrivna fordon.

Energimarknadsinspektionen föreslår därför att ett undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen införs för nät som uteslutande är avsett för fordons elbehov. Förslaget innebär att merparten av ellagens bestämmelser inte blir tillämpliga på sådana nät. Förslaget innebär också att möjlighet ges att ansluta fordon, som inte i huvudsak drivs av el, till elnätet på samma villkor, vilket t.ex. berör fordon som drivs med fossila bränslen och som kan använda en elanslutning för motorvärmare.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt trafik- och renhållningsnämnden. På grund av den korta remisstiden har samtliga avgett kontorsyttranden. Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har avgett ett gemensamt yttrande.

Stadsledningskontoret anser att förslaget ligger i linje med stadens ambitioner för en storskalig introduktion av elbilar och överensstämmer med stadens föreslagna elbilsstrategi.

Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret tillstyrker gemensamt förslagen i remissen som underlättar utvecklingen av elbilar, något som staden arbetar mycket

aktivt för. Förvaltningarna vill samtidigt påtala att uppförande av laddstolpar i gatuumråde i Stockholm i praktiken är mycket krångligt och det skulle underlätta betydligt om även Ellagen ändrades så att det blir tillåtet att nät och laddstolpe kan ha olika ägare.

Trafikkontoret ställer sig positivt till förslaget men påpekar, liksom övriga fackförvaltningar, att det i Stockholm kan vara mer komplicerat att genomföra ledningsdragning för laddstolpar än vad som förespeglas i lagförslaget. Redan i dagsläget är det mycket ont om utrymme under mark i innerstadens gator. Noggranna undersökningar krävs för att utreda var det är möjligt att komplettera med ytterligare ledningsdragning. Att bygga upp ett internt elnät i stadens mark skulle medföra långa schakter för att dra nya elledningar då anslutningspunkter mot distributionsnätet oftast är glesta, det är med andra ord långt mellan elskåp. Här bör undersökas om uthyrning eller försäljning av tomrör kan vara möjlig.

Mina synpunkter

Stockholms stad har sedan mitten på 1990-talet både följt och drivit på utvecklingen av miljöbilar. Inom ramen för detta arbete har elbilar en given plats och staden genomförde bland annat ett projekt tillsammans med Fortum som syftade till att kartlägga det infrastrukturella behov som skulle uppkomma i staden vid en storskalig introduktion av elbilar. Detta arbete har mynnat i en åtgärdslista och under 2011 väntas kommunfullmäktige anta en elbilsstrategi som syftar till att samordna infrastrukturella åtgärder i form av laddstolpar och elbilsparkeringar. Elbilsstrategin kommer också att innebära att systemen för laddning och betalning blir så öppna och användarvänliga som möjligt vid sidan av att föreslå ett antal platser på gatuumråde i innerstaden där laddstolpar för elfordon kan placeras utan för stora inskränkningar för trafikanter, renhållning och tillgänglighet.

För att söka få till stånd en tidig elbilsintroduktion till Stockholm och Sverige, driver stadens miljöförvaltning tillsammans med Vattenfall en gemensam upphandling av elbilar och laddhybrider som kommuner och företag är välkomna att ansluta sig till. Under året etableras i anslutning till denna en testflotta om hundra fordon för att följas av den samordnade upphandlingen som har som mål att innefatta sextusen elbilar. Staden ska också i sin egen bilpark successivt börja byta ut fordon i stadens tjänst till elbilar.

Jag instämmer med stadens remissinstanser att Energimarknadsinspektionens förslag om undantag från koncession för laddinfrastruktur kommer att underlätta etableringen av laddstolpar och därmed introduktion av en storskalig satsning på elbilar i Stockholm.

Det är positivt om förslaget innebär en större inverkan på möjligheten att anlägga laddstationer på tomtmark än gatuumråde. På tomtmark underlättas fastighetsägarens möjligheter betydligt att anlägga attraktiva laddplatser.

Det är, som trafikkontoret påpekar, redan idag mycket trångt om utrymme i stadens gator. Staden är av denna anledning restriktiv till ledningsdragning i gaturummet och utförliga dokumentationskrav ställs. En förändring av ellagen så att laddstolpe och elnät kan ha olika ägare skulle underlätta i Stockholms fall, eftersom det skulle möjliggöra att använda befintliga nät i större utsträckning.

I övrigt vill jag hänvisa till stadens förvaltningars remissvar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Upphandling för framtidens fordon - Undantag från koncession för laddinfrastruktur” hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 10 februari 2011

ULLA HAMILTON

Bilaga

Energimarknadsinspektionens rapport. Upphandling för framtidens fordon – Undantag från koncession för laddinfrastruktur, sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Stockholm har länge varit känd för att vara en ren huvudstad. Vi har kunnat vara stolta över att vi kunnat bada i innerstaden och promenera runt i stadskärnan utan att plågas av höga partikelutsläpp. Framsynta investeringar i exempelvis tunnelbanan har lagt grunden för en miljövänlig utveckling. För att Stockholm ska fortsätta att vara en miljövänlig storstad i takt med att den växer så måste vi planera staden därefter, att planera för till exempel utbyggd kollektivtrafik och ökat elbilsanvändande. Vi vill att Stockholm ska gå före och bli elbilens huvudstad och vi ser det därför som positivt med de förslag i remissen som underlättar utvecklingen av elbilar, exempelvis att göra det möjligt för elstolpe och elnät att ha olika ägare.

Samtidigt understryker flera av Stadens förvaltningar att det redan i dagsläget är mycket ont om utrymme under mark i Stockholms innerstads gator och att det krävs en väl genomtänkt samordning mellan den allt större mängden föremål i möbleringszoner, exempelvis laddstationer och teknikskåp. Det är en fråga om såväl estetik som praktik. Vi vill inte hamna i en situation där till exempel snöröjning försvåras eller tillgängligheten för stockholmare med funktionsnedsättning begränsas. Remissen aktualiserar därför frågan om att Staden bör göra laddstolparna bygglovspliktiga. Detta för att kunna reglera en rad saker som annars kan bli problematiska, exempelvis:

- Estetisk utformning såsom färgsättning
- Tillgänglighet och handikappanpassning
- Lämplig placering i förhållande till omgivningen i närmiljön
- Elektromagnetiska fält
- Hänsyn till driftfrågor exempelvis snöröjning och renhållning

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Det antecknades till protokollet att Vänsterpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Stockholms stad har fått Energimarknadsinspektionens rapport ”Upphandling för framtidens fordon - Undantag från koncession för laddinfrastruktur” på remiss från Näringsdepartementet. Remisstiden sträcker sig till och med den 1 mars 2011.

Energimarknadsinspektionen har fått i uppdrag av regeringen att utreda möjligheten att införa ett generellt undantag från koncessionskravet enligt ellagen för ledningar som överför el till laddstationer för elfordon. Av uppdraget framgår det att regelverket bör ändras så att enhetliga bestämmelser tillämpas för de ledningar som överför el till laddstationer för elfordon om inte starka skäl talar mot det. Energimarknadsinspektionen bedömer att ett undantag från koncessionsplikten skulle gynna utbyggnaden av nationell infrastruktur för laddning av batteridrivna fordon och på så vis även främja marknaden för eldrivna fordon.

Energimarknadsinspektionen föreslår därför att ett undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen införs för nät som uteslutande är avsett för fordons elbehov. Förslaget innebär att merparten av ellagens bestämmelser inte blir tillämpliga på sådana nät. Förslaget innebär också att möjlighet ges att ansluta fordon, som inte i huvudsak drivs av el till elnätet på samma villkor, vilket t.ex. berör fordon som drivs med fossila bränslen och som kan använda en elanslutning för motorvärmare.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt trafik- och renhållningsnämnden. På grund av den korta remisstiden har samtliga avgett kontorsyttranden. Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har avgett ett gemensamt yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har sedan mitten på 1990- talet både följt och drivit på utvecklingen av miljöbilar. Under 2011 väntas kommunfullmäktige anta en elbilsstrategi som syftar till att samordna infrastrukturella åtgärder i form av laddstolpar och elbilsparkeringar. Staden ska också i sin egen bilpark successivt börja byta ut fordon i stadens tjänst till elbilar.

Elbilsstrategin kommer också att innebära att systemen för laddning och betalning blir så öppna och användarvänliga som möjligt, vid sidan av att föreslå ett antal platser på gatumark i innerstaden där laddstolpar för elfordon kan placeras utan för stora inskränkningar för trafik- kanter, renhållning och tillgänglighet.

Stadsledningskontoret konstaterar att Energimarknadsinspektionens förslag om undantag från koncession för laddinfrastruktur kommer att underlätta etableringen av laddstolpar och därmed introduktion av en storskalig satsning på elbilar i Stockholm. Stadsledningskontoret bedömer att etableringen av laddstolpar också kommer att bli billigare när det blir möjligt att etablera hela nät med laddstolpar från en kopplingspunkt och inte som tidigare, endast en. Förslaget torde också innebära att en konkurrenssituation underlättas när slutkunden kan komma att få flera leverantörer att välja på.

Stadsledningskontoret bedömer också att förslaget kommer att ha större inverkan på möjligheten att anlägga laddstationer på tommark än gatumark. På tomtmark underlättas fastighetsägarens möjligheter betydligt att anlägga attraktiva laddplatser. På gatumark kommer kommunen alljämnt att ha ett avgörande inflytande avseende anläggning och utformning genom annan lagstiftning, bland annat det så kallade ”grävmonopolet”.

Stadsledningskontoret bedömer avslutningsvis att förslaget inte på något avgörande sätt kommer att öka den administrativa bördan för staden. Förslaget ligger i linje med stadens ambitioner på området och kommer att underlätta implementeringen av stadens kommande strategi för elbilar och laddhybrider.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen som svar på remissen hänvisar till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret

Miljöförvaltningens och stadsbyggnadskontorets gemensamma kontorsyttrande daterat den 26 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningarna tillstyrker gemensamt förslagen i remissen som underlättar utvecklingen av elbilar, något som staden arbetar mycket aktivt för. Förvaltningarna vill samtidigt påtala att uppförande av laddstolpar i gatumark i Stockholm i praktiken är mycket krångligt (se vidare nedan) och det skulle underlätta betydligt om även Ellagen ändrades så att det blir tillåtet att nät och laddstolpe kan ha olika ägare.

I Stockholm kan det vara mer komplicerat att genomföra ledningsdragning för laddstolpar än vad som förespeglas i lagförslaget. Redan i dagsläget är det mycket ont om utrymme under mark i innerstadens gator. Noggranna undersökningar krävs för att utreda var det är möjligt att komplettera med ytterligare ledningsdragning. Att bygga upp ett internt elnät i stadens mark skulle medföra långa schakter för att dra nya elledningar då anslutningspunkter mot distributionsnätet oftast är glesa. Det är med andra ord långt mellan el-skåp. Här bör undersökas om uthyrning eller försäljning av tomrör kan vara möjlig.

Det krävs också en väl genomtänkt samordning mellan den allt större mängden föremål i möbleringszoner, exempelvis laddstationer och teknikskåp. Markförläggningsavtal mellan staden, som är markägare, och nätinnehavare av det interna elnät för laddstationer måste skrivas där bl a krav på utförande och dokumentation framgår.

Remissen aktualiserar frågan om att staden bör överväga att göra laddstolparna bygglovspliktiga. Detta för att kunna reglera en rad saker som annars kan bli problematiska, exempelvis:

- Estetisk utformning såsom färgsättning
- Tillgänglighet och handikappanpassning
- Lämplig placering i förhållande till omgivningen i närmiljön
- Elektromagnetiska fält
- Hänsyn till driftfrågor exempelvis snöröjning och renhållning

Trafikkontoret

Trafikkontorets kontorsyttrande daterat den 28 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker förslagen i remissen som underlättar utvecklingen av elbilar, något som staden arbetar mycket aktivt för. Men det kan vara mer komplicerat att genomföra ledningsdragning för laddstolpar än vad som förespeglas i lagförslaget. Redan i dagsläget är det mycket ont om utrymme under mark i innerstadens gator. Noggranna undersökningar krävs för att utreda var det är möjligt att komplettera med ytterligare ledningsdragning. Att bygga upp ett internt elnät i stadens mark skulle medföra långa schakter för att dra nya elledningar då anslutningspunkter mot distributionsnätet oftast är glesa, det är med andra ord långt mellan el-skåp. Här bör undersökas om uthyrning eller försäljning av tomrör kan vara möjlig.

Det krävs också en väl genomtänkt samordning mellan den allt större mängden föremål i möbleringszoner, exempelvis laddstationer och teknikskåp. Markförläggningsavtal mellan staden, som är markägare, och nätinnehavare av det interna elnät för laddstationer måste skrivas där bl a krav på utförande och dokumentation framgår.

Remissen aktualiserar frågan om att staden bör överväga att göra laddstolparna bygglovspliktiga. Detta för att kunna reglera en rad saker som annars kan bli problematiska, exempelvis:

- Estetisk utformning såsom färgsättning
- Tillgänglighet och handikappanpassning
- Lämplig placering i förhållande till omgivningen i närmiljön
- Elektromagnetiska fält
- Hänsyn till driftfrågor exempelvis snöröjning och renhållning